

А. П. Чехов, И. С. Тургенев, А. С. Пушкин

Три рассказа о любви

A. P. Čechov, I. S. Turgeněv, A. S. Puškin

Тři povídky o lásce

zjednodušená verze

Úprava pro výuku: Aljona Podlesnych

Dvojjazyčná kniha

Rozvíjí slovní zásobu a schopnost porozumět

Vhodná pro školy i pro samouky

MP3

Povídky v ruštině
namluvené rodilými mluvčími

edika.

Три рассказа о любви

Тři povídky o lásce

Edika
Brno
2012

Три рассказа о любви

Tři povídky o lásce

Úprava původních textů: Aljona Podlesnych

Překlad: Jana Hrčková

Testové úlohy: Nataša Podlesnych, Aljona Podlesnych

Ilustrace: Jan Šenkyřík

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědný redaktor: Ondřej Jirásek

Technický redaktor: Jiří Matoušek

CD nahráno – Studio 22

Ruský mužský hlas: Sergej Levintsev

Ruský ženský hlas: Julia Mamonova

Hudební režie: Slavomír Paravičiny

Editace nahrávky: Mario Buzzi

Hudební předěly: Mario Buzzi

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0122-7

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2012 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 16 461.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

2. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

OBSAH

Предмлува	1
Антон Павлович Чехов / Дама с собачкой	2
Anton Pavlovič Čechov / Dáma s psíčkem	3
Иван Сергеевич Тургенев / Первая любовь	24
Ivan Sergejevič Turgeněv / První láska	25
Александр Сергеевич Пушкин / Дубровский	58
Alexandr Sergejevič Puškin / Dubrovskij	59
Тестовые задания на понимание текстов	107
Ответы к контрольным тестам на понимание текстов рассказов	116

Předmluva

Tématu lásky věnovali ruští spisovatelé 19. století velkou pozornost. Podle ruské tradice se prostřednictvím lásky a utrpení člověk dostává na vyšší úroveň vědomí a získává smysl života.

Milující hrdina ruské klasiky je krásný, duchovně povznesený, avšak čím výše se vznáší na křídlech lásky, tím více se blíží tragické rozuzlení. V dílech ruských spisovatelů je láska bez výjimky tragická. Vrtošivá, osudová láska vymykající se kontrole nakládá s lidským osudem...

V této knize představujeme ve zkrácené podobě vhodným způsobem upravené tři povídky o lásce: A.P.Čechov „Dáma s psíčkem“, I.S.Turgeněv „První láska“, A.S.Puškin „Dubrovskij“. Pořadí povídek je odstupňováno podle obtížnosti textů po stránce lexikální a stylistické. Povídky jsou výbornou variantou pro čtenáře, kteří nemají zkušenost s jazykovými specifiky ruské klasické literatury.

Je důležité si uvědomit rozdíly mezi vyjadřovacími prostředky ruské prózy 19. století a jazykem, kterým hovoříme dnes. K tomuto účelu čtenáři slouží poznámky objasňující význam zastaralých slov v ruském jazyce a vysvětlující gramatické a lexikální zvláštnosti současné ruštiny. Kromě toho se na konci každé kapitoly nachází otázky na porozumění textu, což se na konci knihy ověřuje formou zajímavých testů.

Důležitou součástí knihy je CD, na němž jsou povídky namluveny roditelými mluvčími.

Aljona Podlesnych

Дама с собачкой

I

Дмитрий Дмитриевич Гуров провёл на отдыхе в Ялте уже две недели, заскучал и стал интересоваться новыми людьми. Сидя в павильоне, он видел, как по набережной прошла молодая дама в берете, невысокая блондинка. За ней бежала собачка – белый шпиц.

И потом он по несколько раз в день встречал эту даму в городском саду и в сквере. Она гуляла одна, всё в том же берете, с белым шпицем. Никто не знал, кто она. Называли её дамой с собачкой.

– Если она здесь без мужа и без знакомых, – думал Гуров, – то можно и познакомиться с ней.

Ему не было ещё сорока, у него была дочь двенадцати лет и два сына–гимназиста. Женился он рано, когда был студентом второго курса. Жена его была женщиной высокой, важной, солидной и – как она сама себя называла – мыслящей. Однако он считал её недалекой, неизящной, боялся её и не любил бывать дома. Изменять он начал ей уже давно и изменял часто. Вероятно, поэтому о женщинах Гуров отзывался почти всегда плохо и называл их низшей расой. Тем не менее без «низшей расы» он не мог прожить и двух дней. В обществе мужчин ему было скучно, с ними он был неразговорчив и холоден. Когда Гуров находился среди женщин, то чувствовал себя свободно. В его внешности и характере было что-то привлекательное, что располагало к нему женщин, манило их. Гуров знал об этом.

Он давно понял, что всякое сближение мужчины с женщиной только сначала приятно разнообразит жизнь и воспринимается как лёгкое приключение. Потом такое знакомство превращается в сложную проблему. Но при каждой новой встрече с интересной женщиной он забывал об этом.

И вот однажды он обедал в саду, а дама в берете не спеша шла к соседнему столу. Её выражение, походка, платье, причёска говорили, что она из порядочного общества, замужем. Гуров предполагал, что в Ялте она одна и что ей здесь скучно. Когда дама села за соседний стол в трёх шагах от него, у него мелькнула мысль о скорой, мимолетной связи.

Odlíšné slovesné vazby v ruštině a češtině

интересоваться кем, чем – *zajímat se o koho, co*

Дмитрий Дмитриевич Гуров стал интересоваться новыми людьми.

Dmitrij Dmitrijevič Gurov se začal zajímat o nové lidi.

Zapamatujte si také tyto vazby s podobným významem:

увлекаться кем, чем (спортом, музыкой, рыбалкой, ale také девушками)

заниматься чем (волейболом, пением, английским языком)

Dáma s psíčkem

I

Dmitrij Dmitrijevič Gurov strávil na dovolené v Jaltě již dva týdny, přemohla ho nuda a začal se zajímat o nové lidi. Zrovna seděl v pavilónu, když uviděl, jak po nábřeží prošla mladá dáma v baretu, drobná blondýnka. Za ní běžel psík – bílý špic.

Potom několikrát za den potkával tuto dámu v městských sadech a v parčíku. Procházela se sama, stále v tom stejném baretu, s bílým špicem. Nikdo nevěděl, kdo to je. Říkali jí dáma s psíčkem.

„Jestliže je zde bez manžela a bez známých,“ přemýšlel Gurov, „mohl bych se s ní i seznámit.“

Nebylo mu ještě ani čtyřicet, měl dvanáctiletou dceru a dva syny-gymnazisty. Oženil se brzy, tehdy byl studentem druhého ročníku. Manželka byla vysoká žena, vážná, solidní a – jak sama o sobě říkala – myslící. Leč on ji považoval za omezenou, nehezkou, bál se jí a doma býval nerad. Podvádět ji začal již dávno a podváděl ji často. Zřejmě proto Gurov mluvil o ženách téměř vždy špatně a nazýval je nižší rasou. Nicméně bez „nižší rasy“ nedokázal přežít ani dva dny. Ve společnosti mužů se nudil, s nimi byl málomluvný a rezervovaný. S ženami se Gurov cítil uvolněně. V jeho zevnějšku a povaze bylo něco poutavého, něco, co ženy přitahovalo, vábilo. Gurov o tom věděl.

Již dávno pochopil, že každé sblížení muže a ženy pouze na začátku příjemně zpestřuje život a je vnímáno jako odlehčené dobrodružství. Posléze se však taková známost mění na složitý problém. Avšak při každém novém setkání se zajímavou ženou na to zapomínal.

Nuže, jednou obědval v zahradě a dáma v baretu zvolna kráčela k sousednímu stolu. Její výraz, chůze, šaty, účes sdělovaly, že je z vyšších kruhů, vdaná. Gurov předpokládal, že je v Jaltě sama a že se tu nudí. Jakmile se dáma posadila k sousednímu stolu tři kroky od něho, mihla se mu hlavou myšlenka na rychlé sblížení.

Víte, že...

v ruštině ve třetí osobě množného čísla minulého času existuje pouze jedna koncovka **-ли**, a to pro **všechny rody**.

Покá мужчіны сидѣли за столáми и куріли, дáмы вѣсело болтáли. Вдруг распáхнулись óкна: все замолчáли, и пóследние словá как бы повісли в вóздухе. *Zatím co panové seděli u stolů a kouřili, jejich dámy si vesele povídaly. Najednou se otevřela okna, všechno ztichlo a poslední slova jakoby zůstala viset ve vzduchu.*

Nezaleží ani na životnosti / neživotnosti podmětů.

Её вырáжение, похóдка, плáтье, причѣска говоріли, что она из поряóдного óбщества, зáмужем.

Její výraz, chůze, šaty, účes sdělovaly, že je z vyšších kruhů, vdaná.

Он ласково поманил к себе шпица и, когда тот подошёл, погрозил ему пальцем. Шпиц заворчал. Гуров опять погрозил.

Дама взглянула на него и опустила глаза.

– Он не кусается, – сказала она и покраснела.

– Можно дать ему кость?

Дама утвердительно кивнула головой, а Гуров спросил приветливо:

– Вы давно приехали в Ялту?

– Дней пять назад.

– А я здесь уже вторую неделю.

– Время идёт быстро, а между тем здесь такая скука! – сказала она, не глядя на него.

Они продолжали есть молча, как незнакомые; но после обеда пошли рядом. Начался шуточный, лёгкий разговор свободных людей, которым всё равно, куда идти и о чём говорить. Они гуляли и говорили о том, как странно освещено море. Говорили о том, как приятно вечером после жаркого дня. Гуров рассказал, что он москвич, по образованию филолог, но служит в банке. Похвастался, что в Москве имеет два дома. А от неё он узнал, что она выросла в Петербурге, но вышла замуж в С., где живёт уже два года. Дама рассказала, что пробудет в Ялте ещё около месяца и за ней приедет её муж, которому тоже хочется отдохнуть. И ещё Гуров узнал, что её зовут Анной Сергеевной.

Потом у себя в номере он думал о ней, о том, что завтра они, наверное, встретятся снова. Так должно быть. Он вспомнил, что она ещё недавно была студенткой, вспомнил, сколько ещё несмелости было в её смехе, в разговоре с незнакомым человеком. Видимо, Анна Сергеевна первый раз в жизни оказалась в такой обстановке, когда с ней общаются только с одной тайною целью, о которой она не может не догадываться. Вспомнил он её тонкую, слабую шею, красивые серые глаза.

– Что-то в ней есть жалкое, – подумал Гуров и стал засыпать.

МОЖНО а НЕЛЬЗЯ

Ruská slova **МОЖНО** а **НЕЛЬЗЯ** znamenají *je možné / lze* а *není možné*, častěji ale věty s nimi se překládají do češtiny pomocí modálních sloves *moci* а *smět*. Je důležité si pamatovat, že tato slova se v ruštině **pojí se 3. pádem** podstatného jména nebo osobního zájmena. Podobné věty se často používají pro vyjádření prosby, dovolení či rozkazů.

Можно (мне) дать ему кость?

Можно нам сегодня пойти в кино?

Тебе нельзя есть мороженое!

Анне нельзя разговаривать с незнакомыми людьми.

Mohu mu dát kost?

Můžeme dnes jít do kina?

Nesmíš jíst zmrzlinu!

Anna nesmí mluvit s neznámými lidmi.

Mile k sobě přilákal špice, a když k němu psík přišel, pohrozil mu prstem. Špic zavřel. Gurov opět pohrozil.

Dáma na něj pohlédla a sklopila zrak.

„Nekouše,“ řekla a zarděla se.

„Mohu mu dát kost?“

Dáma souhlasně kývla hlavou a Gurov se přívětivě zeptal:

„Jste v Jaltě již dlouho?“

„Asi tak pět dnů.“

„A já jsem tady již druhý týden.“

„Čas běží rychle a zatím je zde taková nuda!“ pravila, aniž na něj pohlédla.

Pokračovali mlčky v jídle, jako neznámí lidé; ale po obědě odešli spolu. Začal vtipný, lehký rozhovor svobodných lidí, kterým je jedno, kam jdou a o čem mluví. Procházeli se spolu a povídali si, jak je moře zvláště ozářené. Mluvili o tom, jak je to večer po horkém dni příjemné. Gurov pověděl, že je z Moskvy, vzděláním filolog, pracuje však v bance. Pochlubil se, že v Moskvě vlastní dva domy. Od ní se dozvěděl, že vyrostla v Petrohradě, ovšem provdala se do S., kde žije již dva roky. Dáma pověděla, že ještě pobude v Jaltě asi měsíc a přijede za ní její manžel, jenž by si rovněž rád odpočinul. A ještě se Gurov dozvěděl, že se jmenuje Anna Sergejevna.

Potom u sebe v pokoji myslel na ni, na to, že se zítra možná setkají znovu. Tak to musí být. Vzpomněl si, že ještě nedávno byla studentkou, vzpomněl si, kolik nesmělosti dosud bylo v jejím smíchu při rozmluvě s neznámým člověkem. Soudě podle všeho, Anna Sergejevna se poprvé v životě ocitla v takové situaci, kdy se s ní jedná pouze s jediným tajným cílem, jenž ona nemůže netušit. Rozvzpomněl si na její útlou, jemnou šíji a krásné šedé oči.

„Něco na ní vzbuzuje lítost,“ pomyslel si Gurov a začal usínat.

Víte, že...

pro vyjádření přibližného údaje není vždy třeba používat slova ОКОЛО, ПРИБЛИЗИТЕЛЬНО, ПРИМЕРНО. Občas stačí jen využít převráceného slovosledu, například:

дней пять назад	<i>asi před pěti dny</i>
минут десять	<i>kolem deseti minut</i>
человек сто	<i>kolem sta lidí</i>
метров двести	<i>asi dvě stě metrů</i>

Прошла неделя после знакомства. Был праздничный день. В комнатах было душно, а на улицах носилась пыль. Весь день хотелось пить, и Гуров предлагал Анне Сергеевне то воду с сиропом, то мороженое.

Вечером, когда немного утихло, они пошли прогуляться. На пристани было много людей с цветами: встречали пароход.

Пароход пришёл поздно, когда уже село солнце. Анна Сергеевна смотрела на пароход и на пассажиров, много говорила, задавала вопросы, но сама сразу же забывала, о чём спрашивала. Толпа начала расходиться, а Гуров и Анна Сергеевна стояли и молчали, как будто кого-то ждали.

– Анна Сергеевна, а не поехать ли нам куда-нибудь? – неожиданно предложил Гуров.

Она ничего не ответила. Он пристально посмотрел на неё, вдруг обнял и поцеловал. И тотчас же со страхом огляделся: не видел ли кто?

– Пойдёмте к вам, – сказал он тихо.

И оба пошли быстро.

II

Гуров вспоминал прошлое. От прошлого у него сохранилось воспоминание о беззаботных женщинах, весёлых от любви, благодарных ему за короткое счастье. Были и другие – холодные, с упрямым желанием выхватить у жизни больше, чем она может дать. Это были красивые немолодые женщины, властные и неумные. Когда Гуров охладевал к ним, то их красота пробуждала в нём ненависть.

В Анне Сергеевне он видел иное – несмелость, угловатость неопытной молодости. К тому, что произошло, она отнеслась как-то особенно, очень серьёзно, точно к своему падению. Она сидела печальная, точно грешница на старинной картине.

– Нехорошо, – сказала она. – Вы же теперь меня уважать не будете.

Прошло полчаса в молчании.

Анна Сергеевна была трогательна, от неё веяло чистотой порядочной женщины. Было видно, что у неё нехорошо на душе.

Vyjádření návrhu v ruštině

Návrh v ruštině můžeme vyjádřit pomocí záporné věty s infinitivem a částicí ЛИ.

Не поехать ли нам куда-нибудь?

Не отметить ли (нам) наш успех?

Не пойти ли тебе работать?

Co kdybychom někam jeli?

Co kdybychom oslavili náš úspěch?

Co kdybys šel pracovat?

Víte, že...

slunce podle Rusů (přesně řečeno, podle ruského jazyka) nejen vychází (*выходит*) a zachází (*заходит*), ale také si sedá (*садится*) a vstává (*встаёт*).

Uběhl týden od jejich seznámení. Byl sváteční den. V pokojích bylo dusno a venku poletoval prach. Celý den pociťovali velkou žízeň a Gurov nabízel Anně Sergejevně tu vodu se sirupem, tu zmrzlinu.

Večer, kdy se počasí zklidnilo, si vyšli na procházku. V přístavu bylo mnoho lidí s květinami: vítali parník.

Parník připlul pozdě, až po západu slunce. Anna Sergejevna se dívala na parník a na cestující, hodně mluvila, vyptávala se, sama však ihned zapomínala, na co se ptala. Dav se začal rozcházet a Gurov a Anna Sergejevna stáli a mlčeli, jako by na někoho čekali.

„Anno Sergejevno, co kdybychom někam jeli?“ zničehonic navrhl Gurov.

Nic neodpověděla. Naléhavě se na ni zadíval, najednou ji objal a políbil. Vzápětí se polekaně rozhlédl: neviděl je snad někdo?

„Pojďme k vám,“ řekl potichu.

A oba šli rychle.

II

Gurov vzpomínal na minulost. Z minulosti si uchoval vzpomínky na bezstarostné ženy, veselé láskou, vděčné za krátké štěstí. Byly i jiné – chladné, s odhodlanou touhou urvat si od života více, než může dát. Byly to krásné zralé ženy, panovačné a nepřiliš inteligentní. Jakmile k nim Gurov ochladl, jejich krása v něm probouzela nenávisť.

V Anně Sergejevně spatřoval něco jiného – nesmělost, neobratnost nezkušeného mládí. K tomu, co se odehrálo, se postavila jaksi zvláště, velmi vážně, jako by to byl její pád. Seděla smutná, přesně jako hříšnice na starém obraze.

„To nebylo správné,“ řekla „vždyť vy si mne nyní nebudete vážit.“

Uběhla půlhodina mlčení.

Anna Sergejevna byla dojemná, vanula z ní čistota slušné ženy. Bylo vidět, že jí není dobře na duši.

Контрольные вопросы к главе I:

1. Как Дмитрий Дмитриевич Гуров относился к женщинам?
2. Почему Гуров решил познакомиться с дамой с собачкой?
3. Что Гуров узнал об Анне Сергеевне?

– Почему я могу перестать уважать тебя? – спросил Гуров. – Ты сама не знаешь, что говоришь.

– Пусть бог меня простит! – сказала она, и её глаза наполнились слезами. – Я низкая женщина, я себя презираю и не думаю об оправдании. Я не мужа обманула, а себя. И не только сейчас, а уже давно обманываю. Когда я вышла за него замуж, мне хотелось пожить, пожить!... Я сказала мужу, что больна, и поехала сюда... И вот я стала пошлой, низкой женщиной, которую всякий может презирать.

Гурову было скучно это слушать, его раздражал наивный тон. Если бы не слёзы на глазах, то можно было бы подумать, что она шутит или играет роль.

– Я не понимаю, – сказал он тихо, – чего же ты хочешь?

Она спрятала лицо у него на груди и прижалась к нему.

– Верьте, верьте мне, умоляю вас... – говорила она. – Я люблю честную, чистую жизнь, а грех мне гадок. Я сама не знаю, что делаю.

Он смотрел в её неподвижные, испуганные глаза, целовал её, говорил тихо и ласково. Она понемногу успокоилась.

Потом, когда они вышли, на набережной не было ни души. Город словно вымер, а море ещё шумело и билось о берег.

Ялта была едва видна сквозь утренний туман, на вершинах гор неподвижно стояли белые облака.

– Пора домой, – сказала Анна Сергеевна после молчания.

Потом каждый полдень они встречались на набережной, завтракали вместе, обедали, гуляли, восхищались морем. Она жаловалась, что плохо спит и что у неё тревожно бьётся сердце. Она задавала одни и те же вопросы: Анна Сергеевна переживала, что он недостаточно её уважает. И часто в сквере или в саду, когда вблизи них никого не было, он вдруг привлекал её к себе и страстно целовал.

Částice NE a její postavení ve větě

Na rozdíl od češtiny záporná částice NE v ruštině se může pojít přímo s tím slovem, které popírá (tzv. členský zápor). V češtině může být záporná částice jen u slovesa. Srovnejte:

Я **не мужа** обманула, а себя.

Это сделал **не он!**

На вершинах гор стояли **не белые**,
а серые облака.

Nepodvedla jsem manžela, ale sebe.

Neudělal to on!

*Na vrcholcích hor neležela bílá oblaka,
ale šedá.*

Všimněte si také, že postavení NE v záporné větě může změnit smysl celé věty, logický přízvuk bude vždy na slovu s NE:

Не я мужа обманула. (= to nejsem já, která podvedla manžela)

Я **не мужа** обманула. (= nepodvedla jsem manžela, ale někoho jiného)

Я мужа **не обманула**. (= nepodvedla jsem manžela, ale provedla jsem mu něco jiného)

„Proč bych si tě měl přestat vážit?“ zeptal se Gurov. „Sama nevíš, co říkáš.“

„Nechť mi Bůh odpustí!“ řekla a oči se jí naplnily slzami. „Jsem nízká žena, pohrdám sama sebou a nechci se ospravedlňovat. Nepodvedla jsem manžela, ale sebe. A nejen teď, již dávno se obelhávám. Když jsem se za něho provdala, chtělo se mi jen chvíli žít, žít!... Řekla jsem manželovi, že jsem nemocná a odjela jsem sem... A zde je ze mne vulgární, nízká žena, kterou kdekdo může opovrhovat.“

Gurova už to nebavilo poslouchat, lezl mu na nervy ten naivní tón. Kdyby neměla slzy v očích, vypadalo by to, že si dělá legraci, že něco hraje.

„Nerozumím,“ řekl tiše, „o co ti vlastně jde?“

Schovala si obličej na jeho hrudi a přitiskla se k němu.

„Věřte, věřte mi, zapřísahám vás...“ volala. „Mám ráda čestný, čistý život a hřích se mi hnusí. Sama nevím, co dělám.“

Díval se do jejích nehybných, vystrašených očí, líbal ji, mluvil tiše a něžně a ona se postupně uklidnila.

Potom, když vyšli ven, nebylo na nábřeží ani živáčka. Jako by město vymřelo a moře šumělo a naráželo na břeh.

Jaltu bylo sotva vidět skrze ranní mlhu, na vrcholcích hor ležela bílá oblaka.

„Je čas jít domů,“ řekla Anna Sergejevna po chvíli mlčení.

Poté se každé poledne scházeli na nábřeží, snídali společně, obědvali, procházeli se, kochali se mořem. Stěžovala si, že špatně spí a že jí neklidně bije srdce. Žadávala stále tytéž otázky: Annu Sergejevnu trápilo, že si jí on nedostatečně váží. A často ji v parčíku nebo zahradě, když nikdo nebyl poblíž, najednou přitahoval k sobě a vášnivě líbal.

Slovo ПОРА́

V ruštině slovo *porá* má následující významy:

1. doba, čas, období

Осённая порá – время сбора урожая.

Хорошая была порá!

Podzimní období je čas sklizení úrody.

Pěkné byly časy!

2. je čas, je na čase

Порá (идти́) домой.

Нам порá собираться в школу.

Мне уже порá. (ve smyslu odcházet,

jít pryč)

Je čas jít domů.

Je na čase se chystat do školy.

Je čas odejít.

Сидя в павильоне, он видел, как по набережной прошла молодая дама в берете, невысокая блондинка. За ней бежала собачка – белый шпиц.

Он пристально посмотрел на неё, вдруг обнял и поцеловал.

Поцелуи среди белого дня, жара, запах моря – всё это было прекрасно. И Гуров чувствовал себя словно заново рождённым. Он говорил Анне Сергеевне, что она хороша, соблазнительна. Он был страстен, не отходил от неё ни на шаг. А она часто задумывалась и всё просила его сознаться, что он её не уважает, нисколько не любит, а только видит в ней пошлую женщину. Почти каждый вечер они уезжали куда-нибудь за город или на водопад.

Ждали, что приедет муж. Но от него пришло письмо, в котором он сообщал, что заболел. Он умолял жену поскорее вернуться домой. Анна Сергеевна заторопилась.

– Это хорошо, что я уезжаю, – сказала она Гурову. – Это судьба.

Он провожал её на поезд. Анна Сергеевна не плакала, но была грустна, и лицо у неё дрожало. Когда она садилась в вагон поезда, она сказала на прощанье:

– Я буду вас вспоминать. Мы прощаемся навсегда, это так нужно, потому что нам и вовсе не следовало бы встречаться.

Поезд ушёл быстро, и через минуту уже не было слышно шума, точно всё сговорилось, чтобы прекратить поскорее это сладкое безумие. Гуров остался на платформе один с таким чувством, как будто только что проснулся. Он подумал о том, что в его жизни было ещё одно приключение, оно кончилось, и осталось только воспоминание. Он был грустен и испытывал лёгкое раскаяние, ведь эта молодая женщина не была с ним счастлива. Он был с ней сердечен, но всё же в обращении с ней сквозила лёгкая насмешка, грубоватое высокомерие мужчины, который почти вдвое старше её. Всё время она называла его добрым, необыкновенным, возвышенным. Очевидно, он казался ей не тем, кем был на самом деле, а значит, невольно обманывал её...

На станции уже пахло осенью, вечер был прохладный.

– И мне пора на север, – думал Гуров. – Пора!

Infinitiv po slovesech vyjadřujících projev vůle

Ruské infinitivní konstrukce se slovesy vyjadřujícími **žádost, prosbu, dovození** (*требовать, просить, умолять, разрешать*), **rozkaz, zákaz** (*приказать, велеть, запрещать*), **radu** (*советовать, рекомендовать*) se do češtiny obvykle překládají vedlejší větou se spojkou *aby*.

Он **умолял** жену поскорее **вернуться** домой.

Vroucně prosil svou ženu, aby se co nejrychleji vrátila domů.

Отец **запретил** ей **ходить** на дискотэки.

Otec zakázal, aby chodila na diskotéku.

Я **советую** тебе никому об этом **не говорить**.

Doporučuji ti, abys o tom nikomu neříkal.

Polibky uprostřed bílého dne, horko, vůně moře – vše to bylo překrásné. A Gurov se cítil jako znovuzrozený. Říkal Anně Sergejevně, že je krásná, svůdná. Byl vášnivý, nehnul se od ní ani na krok. Ale ona se často zamýšlela a stále ho prosila, aby se přiznal, že si jí neváží, ani trochu ji nemá rád a pouze v ní vidí opovrženímhodnou ženu. Téměř každý večer odjížděli někam za město nebo k vodopádu.

Čekali, že přijede její manžel. Avšak on poslal dopis, v němž oznamoval, že onemocněl. Zpřísahal svou ženu, aby se co nejrychleji vrátila domů. Anna Sergejevna najednou neměla stání. „Je dobře, že odjíždím,“ řekla Gurovovi. „Je to osud.“

Doprovázela ji na vlak. Anna Sergejevna neplakala, byla však smutná a obličej se jí chvěl. Při nastupování do vlaku řekla na rozloučenou:

„Budou na vás vzpomínat. Loučíme se navždy. Je to nutné, protože jsme se vůbec neměli setkat.“

Vlak odjel rychle a za okamžik už nebylo slyšet ani jeho hluk, jako by se vše domluvílo, aby co nejdříve skončilo toto sladké šílenství. Gurov na nástupišti osaměl. Měl pocit, jako by se právě probudil. Pomyslel si, že se v jeho životě odehrálo ještě jedno dobrodružství, skončilo a zůstala pouhá vzpomínka. Byl smutný a pociťoval lehké výčitky svědomí, vždyť tato mladá žena s ním nebyla šťastná. Byl k ní srdečný, přesto však v jeho chování k ní probleskoval lehký výsměch, trochu hrubá povýšenost muže, který je téměř dvakrát starší než ona. Celou dobu mu říkala, že je hodný, neobyčejný, vznešený. Očividně jí připadal jiný, než ve skutečnosti byl, a to znamená, že ji proti své vůli klamal...

Na stanici již voněl podzim, večer byl chladný.

„Je čas, abych i já odjel na sever,“ pomyslel si Gurov. „Je čas!“

Контрольные вопросы к главе II:

1. Чем Анна Сергеевна отличалась от других женщин?
2. Почему Анна Сергеевна считала, что Гуров перестал её уважать?
3. Почему Анна Сергеевна заторопилась домой?

III

Гуров вернулся в Москву, и недавняя поездка утратила для него всё очарование. Постепенно он окунулся в московскую жизнь. Его тянуло в рестораны, клубы, на званые обеды, юбилеи.

Он думал, что пройдёт месяц, и Анна Сергеевна забудется и только изредка будет сниться, как снились другие. Но прошло больше месяца, наступила глубокая зима, а ему казалось, что он расстался с Анной Сергеевной только вчера. Он долго ходил по комнатам и вспоминал. Потом воспоминания переходили в мечты. Анна Сергеевна не снилась ему, а шла за ним всюду как тень. Он закрывал глаза и видел её как живую, и она казалась красивее, моложе, нежнее, чем была. Он слышал её дыхание, ласковый шорох её одежды. На улице он провожал взглядом женщин, искал, нет ли похожей на неё.

Его томило сильное желание поделиться с кем-нибудь своими воспоминаниями. Но дома нельзя было говорить о своей любви, а вне дома – не с кем. И о чём говорить? Разве он любил тогда? Разве было что-нибудь красивое, поэтическое или просто интересное в его отношении к Анне Сергеевне? И Гурову приходилось говорить неопределённо о любви, о женщинах, и никто не догадывался, в чём дело.

Однажды ночью, выходя из клуба со своим партнёром, чиновником, он не удержался и сказал:

– Если б вы знали, с какой очаровательной женщиной я познакомился в Ялте!

Чиновник сел в сани и поехал, но вдруг обернулся и окликнул:

– Дмитрий Дмитриевич!

– Что?

– А вчера вы были правы: осетрина-то с душком!

Эти обычные слова вдруг возмутили Гурова, показались ему унижительными, нечистыми. Какие дикие нравы! Что за бестолковые ночи, какие неинтересные, незаметные дни! Игра в карты, обжорство, пьянство. И всё это занимает лучшую часть времени, лучшие силы! В итоге остается серая пустая жизнь, от которой нельзя убежать!

Stupňování přídavných jmen – 2. stupeň

Jednoduchý tvar

красі́вее (красі́вей)

нежнѐе (нежнѐй)

крѐпче (к/ч), то́лще (ст/щ), до́роже (г/ж)

ста́рше, глѹше, то́ньше

Složený tvar

бо́лее / ме́нее краси́вый

бо́лее / ме́нее крѐпкий

III

Gurov se vrátil do Moskvy a nedávný výlet pro něho ztratil veškeré své kouzlo. Postupně se ponořil do moskevského života. Táhlo ho to do restaurací, klubů, na zvané obědy, výročí.

Myslel si, že uběhne měsíc a Anna Sergejevna bude zapomenuta, jen zřídkka se mu bude o ní zdát, jako se mu zdávalo o jiných. Uběhlo však něco přes měsíc, byla hluboká zima a jemu připadalo, že se s Annou Sergejevnou rozloučil teprve včera. Dlouze chodil po pokojích a vzpomínal. Poté vzpomínky přecházely ve snění. O Anně Sergejevně se mu nezdálo, ale kráčela všude za ním jako stín. Zavíral oči a viděl ji jako živou, připadala mu krásnější, mladší, něžnější než ve skutečnosti. Slyšel její dech, něžný šelest jejích šatů. Na ulici doprovázel pohledem ženy, hledal, jestli se jí některá nepodobá.

Zmocňovala se ho silná touha podělit se s někým o své vzpomínky. Doma však o své lásce mluvit nemohl, mimo domov nebylo s kým. A o čem vůbec mluvit? Copak ji tehdy miloval? Copak bylo někdy něco krásného, poetického nebo prostě zajímavého v jeho vztahu s Annou Sergejevnou? Gurovovi nezbývalo nic jiného než mluvit neurčitě o lásce, o ženách a nikdo netušil, o co jde.

Jednou v noci, když vycházel z klubu se svým partnerem, úředníkem, nevydržel to a řekl:

„Kéž byste věděl, s jakou okouzující ženou jsem se seznámil v Jaltě!“

Úředník se usadil do saní a rozjel se, vtom se však otočil a zavolal:

„Dmitriji Dmitrijeviči!“

„Copak?“

„A včera jste měl pravdu: jeseter byl cítit!“

Tato obyčejná slova najednou Gurova pobouřila, zdála se mu ponižující, nečistá. Jak strašné mravy! Co je to za nesmyslné noci, jaké to nezajímavé, nepostřehnutelné dny! Karty, obžerství, opilství. A to vše zabírá nejlepší část času, nejlepší síly! A nakonec zůstává šedý prázdný život, před kterým nelze uniknout!

Přechodníky v ruštině

Přestože jsou v dnešní běžné ruské řeči přechodníky spíše na ústupu, stále se vyskytují ve stylech uměleckých, v úředních dokumentech, a to mnohem častěji než v češtině. Proto se ruské přechodníky běžně překládají do češtiny jiným způsobem:

1. větou vedlejší

Однажды ночью, **выходя** из клуба со своим партнёром, Гуров рассказал ему о даме с собачкой.

*Jednou v noci, **když vycházel** z klubu se svým partnerem, Gurov mu pověděl o dámě s psíkem.*

2. větou souřadnou

Заплакав, девушка отвернулась к окну. *Dívka začala plakat a otočila se k oknu.*

3. předložkovou vazbou

Пообедав, все пошли в сад.

Po obědě se všichni vydali do zahrady.

Гуров не спал всю ночь и весь день провел с головной болью. И в следующие ночи он плохо спал, сидел в постели и думал или ходил из угла в угол.

В декабре он собрался в дорогу, сказал жене, что уезжает в Петербург, и уехал в С. Зачем он поехал? Он и сам не знал. Ему хотелось увидеться с Анной Сергеевной.

Гуров приехал в С. утром, остановился в гостинице и получил от швейцара нужные сведения. Выяснилось, что муж Анны Сергеевны живёт в собственном доме, живёт богато, и все в городе его знают.

Гуров нашёл их дом. Он не знал, что придумать, чтобы увидеть Анну Сергеевну, поэтому решил положиться на случай. И он ходил по улице и ждал этого случая. Он ходил и всё больше и больше ненавидел серый забор вокруг дома. Гуров вернулся к себе в номер, потом долго сидел на диване и дразнил себя с досадой:

– Вот тебе и дама с собачкой... Вот тебе и приключение... Вот и сиди тут.

Ещё утром на вокзале ему бросилась в глаза афиша с очень крупными буквами. Шла премьера спектакля. Он вспомнил об этом и поехал в театр. Гуров надеялся, что Анна Сергеевна бывает на первых представлениях.

Театр был полон. Всё время, пока публика входила и занимала места, Гуров жадно искал глазами.

Вошла Анна Сергеевна. Она села в третьем ряду. Гуров взглянул на неё, и сердце у него сжалось. Он понял, что для него теперь на всём свете нет ближе, дороже и важнее человека. Она наполняла теперь всю его жизнь, была его горем, радостью, единственным счастьем. Он думал о том, как она хороша. Думал и мечтал.

Вместе с Анной Сергеевной вошёл и сел рядом очень высокий молодой человек. Вероятно, это был муж.

В первом антракте муж ушёл курить, она осталась в кресле. Гуров подошёл к ней и сказал дрожащим голосом:

– Здравствуйте.

Vyjádření domněnky v ruštině

Slova vyjadřující v ruštině předpoklady či domněnky se dají rozdělit na dvě skupiny podle míry pravděpodobnosti:

1. větší míra pravděpodobnosti / jistoty (= *pravděpodobně, zřejmě*): **вероятно, видимо, должно быть, очевидно, скорее всего**

Вероятно, это был её муж.

Zřejmě to byl její manžel.

2. menší míra pravděpodobnosti / jistoty (= *možná, snad*): **может быть, возможно, наверное**

Может быть, я придú завтра на встречу.

Možná, že přijdu zítra na schůzku.

Гуров и Анна Сергеевна, возможно, ещё увидятся.

Gurov a Anna Sergejevna snad se ještě uvidí.

Gurov nespal celou noc a celý den ho bolela hlava. I následující noci špatně spal, seděl na posteli a přemýšlel nebo chodil z rohu do rohu.

V prosinci se vydal na cestu, pověděl ženě, že odjíždí do Petrohradu a odjel do S. Proč tam jel? Ani to sám nevěděl. Chtěl vidět Annu Sergejevnu.

Gurov přijel do S. ráno, ubytoval se v hotelu a získal od portýra potřebné informace. Vyšlo najevo, že manžel Anny Sergejevny bydlí ve vlastním domě, je bohatý a všichni ve městě ho znají.

Gurov našel jejich dům. Nevěděl, co si vymyslet, aby mohl Annu Sergejevnu vidět, proto se rozhodl spolehnout se na náhodu. Chodil po ulici a čekal na náhodu. Chodil a čím dál tím víc nenáviděl šedý plot kolem domu. Gurov se vrátil do svého hotelového pokoje, dlouho pak seděl na pohovce a vztekale si ze sebe dělal legraci:

„Tady ji máš, dámu s psičkem... Tady máš to svoje dobrodružství... Tak si tady sed’.“

Ještě ráno na nádraží ho do očí udeřil plakát s velmi velkými písmeny. Dávali premiéru hry. Vzpomněl si na to a vypravil se do divadla. Gurov doufal, že Anna Sergejevna bývá na prvních představeních.

Divadlo bylo plné. Po celou dobu, co obecenstvo přicházelo a obsazovalo svá místa, Gurov lačně hledal očima.

Vstoupila Anna Sergejevna. Posadila se do třetí řady. Gurov na ni pohlédl a srdce se mu stáhlo. Pochopil, že pro něj od nynějška není na celém světě bližšího, dražšího a důležitějšího člověka. Naplňovala odteď celý jeho život, byla jeho žalem, radostí, jediným štěstím. Myslel na to, jak je krásná. Přemýšlel a snil.

Spolu s Annou Sergejevnu vešel do sálu velmi vysoký mladý muž. Zřejmě to byl její manžel.

Během první přestávky odešel manžel kouřit, ona zůstala v křesle. Gurov k ní přistoupil a řekl třesoucím se hlasem:

„Dobrý den.“

Pozdravy v ruštině

Formální

Здравствуй(те)!

Доброе утро!

Добрый день!

Добрый вечер!

Приветствую!

Neformální

Здорово! (hovor.)

Привет!

Víte, že...

záporná částice НЕ se slovesy se v ruštině píše zvlášť až na případy, kdy se sloveso nepoužívá bez НЕ, například: *ненавидеть* (nenávidět), *негодовать* (být rozhořčen), *недоумевать* (nevědět si rady, být v rozpacích).

Она взглянула на него и побледнела, потом ещё раз взглянула с ужасом. Оба молчали. Она сидела, он стоял, испуганный её смущением, и не решался сесть рядом. Запели настраиваемые скрипки и флейта. Но вот она встала и быстро пошла к выходу. Гуров бросился за ней. На узкой мрачной лестнице она остановилась.

– Как вы меня испугали! – сказала она, всё ещё бледная, ошеломлённая. – О, как вы меня испугали! Я едва жива. Зачем вы приехали? Зачем?

– Но поймите, Анна, поймите... – проговорил он вполголоса.

Она смотрела на него со страхом, с мольбой, с любовью, смотрела пристально.

– Я так страдаю! – перебила она. – Я всё время думала только о вас, я жила мыслями о вас. И мне хотелось забыть. Но зачем, зачем вы приехали?

Гуров привлёк к себе Анну Сергеевну и стал целовать её лицо, щёки, руки.

– Что вы делаете, что вы делаете! – говорила она в ужасе. – Уезжайте сегодня же, уезжайте сейчас. Вы должны уехать... Слышите, Дмитрий Дмитриевич? Я приеду к вам в Москву. Я никогда не была счастлива, я теперь несчастна и никогда, никогда не буду счастлива, никогда! Не заставляйте же меня страдать ещё больше! Клянусь, я приеду в Москву. А теперь расстанемся! Мой милый, добрый, дорогой мой, расстанемся!

Она пожала ему руку и стала быстро спускаться вниз. Гуров немного постоял и ушёл из театра.

Vyjádření povinnosti v ruštině

V ruštině se pro vyjádření povinnosti, nutnosti užívají většinou modální výrazy. Všimněte si významových rozdílů mezi nimi.

- **на́до, ну́жно кому** (vyjadřuje potřebu mluvčího, často subjektivní)
 Это на́до сде́лать уже́ се́годня. *Je třeba to udělat již dnes.*
- **приде́тся кому, вьну́жен kdo** (má význam nutnosti, nevyhnutelnosti, často z důvodu objektivních vnějších okolností)
 Мне приде́тся иди́ти в магази́н: *Musím jít do obchodu, nemáme doma chléb.*
 до́ма нет хле́ба.
- **до́лжен, обя́зан kdo** (vyjadřuje povinnost, nutnost mluvčího, popřípadě rozkaz)
 Вы до́лжны уе́хать. (rozkaz) *Musíte odjet.*

Vzhlédla k němu a zbledla, pak na něj ještě jednou s děsem pohlédla. Oba mlčeli. Ona seděla, on stál, vystrašený jejími rozpaky, a neodvažoval se posadit vedle ní. Rozezvučely se laděné housle a flétna. Náhle však vstala a rychle vykročila k východu. Gurov se vrhl za ní. Na úzkém pochmurném schodišti se zastavila.

„Jak jste mne polekal!“ řekla, stále ještě celá bledá, ohromená. „Jak jen jste mne vyděsil! Sotva jsem na živu. Proč jste přijel? Proč?“

„Ale pochopte, Anno, pochopte...“, promluvil polohlasně.

Dívala se na něho ustrašeně, prosebně, láskyplně, upřeně.

„Strašně se trápím!“ přerušila ho. „Celou dobu jsem myslela pouze na vás, žila jsem myšlenkami na vás. A chtěla jsem zapomenout. Proč, proč jen jste přijel?“

Gurov si přitáhl Annu Sergejevnu k sobě a začal líbat její obličej, tváře, ruce.

„Co to děláte, co to děláte!“ říkala s hrůzou. „Odjed'te ještě dnes, odjed'te hned. Musíte odjet... Slyšíte, Dmitriji Dmitrijeviči? Přijedu za vámi do Moskvy. Nikdy jsem nebyla šťastná, teď jsem nešťastná a nikdy, nikdy nebudu šťastná, nikdy! Nenut'te mne trpět ještě víc! Přisáhám, přijedu do Moskvy. A teď se rozloučíme! Můj milý, hodný, drahý můj, rozloučíme se!“

Stiskla mu ruku a rychle seběhla dolů. Gurov chvíli postál a odešel z divadla.

Контрoльные вопросы к главе III:

1. Удалось ли Гурову забыть Áнну Сергеевну по возвращении домой? Почему?
2. Зачем Гуров решил ехать в С.?
3. Что Áнна Сергеевна пообещала Гурову в театре?

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.